Byxe oronuudai proletaarnar, negedegtii!

№ 181 (2214)
1937 onoi aavgustiin
8
SYBOOTO

14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komunlis (bolьşevlig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Mozlin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai yder byriin gazeeta

Redaksiin aadrus:
Ulaan-Yde goorod,
Ceentrsojuuziin, 19.

№ seŋ 10 myŋge.

Byxe buriaadmongoloi Soveedai VII Onso xuralda xaluun bajar!

TYYXETE XURAL

Byxe Buriaad-Mongoloi Soveedai VII Onso xuralai delegaaduud—arad niitiin naidalgatad eeriingee xydelmerlii yrgelzelyylxee myneeder respyyblikiingee Niislel—Ulaan-Ydede suglaraba.

Myneeder Buriaad-Mongoloi respyyblikiin Soveedai VII Onso xural8 hara zabharlahanai gaa hyyleer xuraldaagaa hergeeze, tyyxete asuudalaa tygesxen zybşexenь. Enenь jamar zyil be gexede?—BMASSR-ei KONSTITUUCA BAINA.

SSSR-ei Staalin Konstituuca bolbol eehediingee eere baidaliiji xaraada abhan ba Xolbooto Respyyblikiin Konstituucada taaraxa tusxai eehediin konstituucatai baixiin erxii avtonoomito respyyblikenyydte olgohon baina. Ene gol zaabariiin yndeheer Buriaad-Mongoloi respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteed tusxai konstituuciin komiisii togtoohon baina. Ene komiisanь BMASSR-ei Konstituuciin projeektii zoxioogood, Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai preziidiym deere myn onoi main 14-de tabiza haişaagdaad, BMASSR-ei Soveeduudai VII Onso xuralai yzemzede ba batalalgada oruulxa gehen baina.

Buriaad-Mongoloi Konstituuca bolbol SSSR-ei Staalin Konstituuca ba RSFSR-ei Konstituucatai xysed taaraxaar zoxioogdood, byxe Buriaad oronoi ezen bolxo Soveedai VII Onso xuralhaa esesei batalamza xylieeze baina.

BMASSR-ei Soveedai VII Onso xural bolbol Buriaad-Mongoloi arad zonoi tyyxede anxa tyryyn baiguulagdahan, **Yndehen Xuuliii** batalxanь.

BMASSR-ei Konstituuca bolbol Leenin-Staalinai nacionaalьna poliitikiin ilaza,SSSR-ei 170 garan milioon xyn zonoi, olon yndehetenei negen hanaltaigaar urigşaa dabxiza jabahanai ba tedenei axa dyygei xaluun barisaanai ulam bexizeze baihaniii xaruulxa--**odoo yjiin aguu jixe dokymeent myn.**

Buriaad-Mongol arad zonoi anxa saghaa xoişo ezelze şadaagyi gaixamşag haixan erxe baidalii Oktiaabriiin socialiis revoliyyce baiguulza ygeed, tereenhee xoişo buriaad-mongol zon bolbol ynen bejee bejelhen baina.

Myneө Buriaad-Mongol respyyblike bolbol eeriingee yndehen xuuliii batalan abxa tyyxete VII Onso xuralda aguu jixe ilaltataigaar xyreze jirebe. Xerbejee Buriaad-Mongol zon eneenhee uragşa ali byxii talaaraa geegdeze jabahan baigaahaa, myneө bolxodo respyyblike dotor PVZ, Meelkombinaad, Zediin kombinaad g. z Xolboonoi udxaşanartai tomo tomonuud baiguulganuudtai bolhon baina. Ymsiin butarxai azal kolxooz bolon xamtaraad, azaxuin ba emxidxelei talaar bexizeze, kolxoozoi pooli deere MTS-ei xeden olon traaktornuud, kombajnuud ba bişe bişe maşiinanuud nelieen oloor delgerebe. Nacionaalьna foormatai, socialiis udxatai kylьtyyre bolbol nelieen urgahan ba xelberişegyigeer urigşaa jabaza baina. Ene byxii zilnyydei torşo soo respyyblike dotor yndehen buriaad-mongol zonoi dundahaa azyiledberiiin kvalifikaacatai xydelmerişenei ba komandiirnuudai kaadrnuud urgaza garaba. Kolxoozuudta praaktikan xydelmeri deerehee erxim haixan organizaatornuudai aarni urgaza garaba. Niutagai soveed inteligeenciin kaadrnuud—xeden olon inzeener, teexnigyyd, agronoomuud, emşed garaba.

Azaxuin ba kylьtyyrne baiguulaltiin talaar tuilagdahan ene amzaltanuud bolbol aguu jixe SSSR-ei taharaşagyi xubi bolxo BMASSR-ii xolboonoi tyryy respyyblikenyydei toodo debşyylbe. Ene uşar bolbol BMASSR-ei azalşanai delegaacatai paarti ba zasagai gazarai udaridagşad ba araduudai voozdь nyxer Staalinai Kreemlь soo uulzahan uuzalga deere temdeglehen baina.

BMASSR-ei Soveeduudai VII Onso xural bolbol manai oronoi baidalai ton xariuusalgatai jixe yjede toxiooldobo. Manai SSSR oron bolbol Staalin Konstituucii batalan abaad, eeriingee poliitikan baidalai erjese deere baina. Ene poliitikan baidalai erjesiin gol udxa bolbol delxei deere baigaagyi xamaghaa demokratiis Staalin Konstituuciin yndeheer şine hungaltı jabuulza, tegşe bişe hungaltii niite bygediin tegşe hungaltaar, neemel hungaltii xaamal hungaltaar, olon şatata hungaltii sexe hungaltaar holixo gehen—iime gyn udxatai baina.

Myneө xadaa SSSR-ei Jixedeede Soveedhoo exileed niutagai azalşadai depytaadnarai soveed xyrter hungaxa hungaltiin exin deere bainabdi. Ene bolxojoo baigaa hunguuli bolbol byxii organizaacanuud ba nen tyryyn Soveeduudai organizaacanuudta ton jixe poliitikan ekzaamen bolzo ygexe baina.

Soveeduudai byxii xydelmeriiin ba tedenei arad zonoigoo daalgabariii ali tuxaigaar dyyrgeze, ali tuxaigaar olon niitetejee barisaatai ba ali tuxai xangaltataigaar tedeniii udaridaza baihiiji şalgaza ygexe baina.

Tiime tula ene jixe yyrgejee şandanь tulamaar gyisedxexiin tylөe ene geheer byxii xydelmeriee ton narinaar şinedxen tabixa—soveeduudai oorganuudai egeel xariuusalgata zorilgo baina. Soveedai şine hungaltii ton hainaar, johoşolon gyisedxexiin xeregte arad bygedii elsyylxiin loozung doro VII Onso xural yngergexe johotoi.

Tereenhee gadana myneө yjede jabaza baigaa azaxuin byxii kampaaninuudii tyrgeer, bain şanartaigaar dyyrgexiin loozung doro yngergexe johotoi. Praaktikan xydelmeride baigaa dutuu dundanuud bolbşevig kritikeer bygede eliryylegdexe johotoi.

Manai urigşaa debzexe byri angiiin daisanuud-kulaagai ylegdelnyyd, lama, beener eehediingee xoroto buzar xydelmeriii jabuulxanь eli baina Eneeniii hain mederc xeregtei. VII Onso xuralda batalagdaxa BMASSR-ei Konstituuca bolbol aradai daisad-japoon-neemecei, troocko-buxaarintanai ba kontr revoliyycioono nacionaliistnuudai xoroto buzagai aaşada ton xatuu xariuu bolzo ygexe baina.

BMASSR-ei arad zon bolbol eehediin yndehen xuulitai baixiin erxe olohonoo xamagai deede xaira myn geze yzөed, tere bajasxalantai edibxieeree baxarxan orozo, baiguulza byxii socialiis azaliingaa ali byxii froontnuud deere byri jixe ilaltanuudii tuilaxa ba SSSR oronoigoo oborooniin xysii ulamaar jixedxexenь damzagyi.

VII ONSO XURALAI DELIGAADUUDAI MEDEREMZEDE

Ulaan-Yde goorodoi deligaaduud myneeder gyrenei teaatrai ger soo registraacada oroxo johotoi.

***

Myneeder ydeşiin 5 çaashaa gyrenei teaatrai ger soo BMASSR-ei Soveeduudai VII Onso xuralai partiijna gryypiin zasedaani bolxo baina.

BMASSR-ei CGK-ai sekretariaad.

X. Namsarain.

BAJASXALANTA BAIDAL

Ynder erdem sojoltoi
Yner doriuun aldartai,
Narata Soveed orondo
Namaa seseg delgerne.
Aguu ynder Staalinai
Aşatai mergen yrşөөleer,
Arad elon azalşanai
Altan xuuli mandaba.
Tymen zilei tyyxede
Tybi deere baigaagyi,
Xynei yrgen erxiiji
Xysed byrin zoxioobo.
Komuniis baidal baiguulxa
Xursa xaluun temeselnyyd,
Tymen aradai zyrөende
Tyyxe bolon byxezene.
Sesen xabatai bajarnuud
Selmeg honor zargalnuud,
Ulaan Odon temdegeer
Oşo dylөer gereltene.

Ynseg taban delxeihee
Ygeitei darlagdahan aradhaa,
Axa dyygei xolboogoor
Alasai bajar gyrbene.
Şuha nyzөer zyrөedehen
Şuhata galzuu faşiista,
Xoro şaraa busalaad
Xubxai xoohoor zydxeze,
Ymxi sagaan jahajaa
Yi buta debxereed,
Ylgen daidiin eligen deer
Ygei bolxoo şamdana.
Xursa xiorxoor şirteze,
Xoroto tagnuul daisanai,
Ymexei burtag ylegdelii
Yndehe tahalan arilgaad,
Exe Soveed gyrenee,
Enxe altan xuuliiji,
Bulad tymer zuramtai
Bolьşeviig heremzeer manduuljaa!

...Yyden yrgeneer neeltetei

Anxandaa şadal zeerigyi baihanhaa erdem bişegte hurnaxa argagyi baigaa hem. Gansal Oktiaabriiin revoliyyciin aşaar xynei toodo orozo, arad zonoi tuhalamzaar niutagaingaa exin şatiin hurguulida orozo 4-dexi klaas dyyrgehen baigaab. Tereenhee xoişo xydөө azaxuin xydelmeride baitaraa 1931 ondo Alairai aimagta bolhon 14 xonogoi buriaad xelenei bişegte hurgaxa kyyrsede kuraza garaad, likvidaatoraar xydelhen bainab.

1932 ondo Ulaan-Yde goorodto nege hariin lekvidaatorii beledxexe kyyrsede huraisaad, mynөө exin şatiin hurguulida tyrelxi xelenei bagşaar xydeleze jabanab.

Staalin Konstituuciin 121-dexi zyilde xelegdehen johoor eeriingee erdemei şadabariii deeşelyylxiin tyloө temesexeer belen bainab. Jyyb gevede, erdem hurxa yyda yrgeneer neeltetei.

A. F.Spiridoonov.

Alairai aimagai
tyrelxi xelenei bagşa.

1937 onoi namarai tarilgiin gyrenei tyseb tuxai

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol 1936 onoi namarai tarilgiin tyseb (oozimь) batalaba. Ene tysebei johoor SSSR dotoroo byxii sovxooz kolxooz ba ymsiin azalşad 36 milioon 972 mingan gektaar namarai tarilga xexe baina.

Eneenei 1 milioon 655 minga 800 gektaarii sovxoozuudai Arkomaadai sovxoozuud, 187 mingan gektaarii Gazartariaalangai Arkomaadai sovxoozuud, 256 minga 200 gektaarii ediee xooloi Arkomaadai sovxoozuud tarixa baina.

Myn, 34 milioon 551 mingan gektaar tarilgii kolxoozuud tarixa, eneen dotorhoo 32 milioon 154 mingan gektaariinь MTS-ei xarijaata kolxoozuud, 322 mingan gektaar tarilgiinь ymsiin azalşad tarixa baina.

Gexiin xamta, manai Buriaad-Mongoloi respyyblikiin kolxoozuud 44 mingan gektaar namarai tarilga xexe baina. Eneenei 40 mingan gektaariinь MTS-ei xarijaata kolxoozuud tarixa geze batalaba.

Gadana, SSSR dotoroo 1937 onoi namar şiniice tarixa tyseb byxii respyyblike, xizaar ba mozonuudta tus tustanь batalagdaa. Manai Buriaad Mongoloi respyyblike bolbol şiniice tarixa tysebte orolsobogyi.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol ene tysebii byxii sovxooz, kolxooz ba ymsiin azalşadta aavgustiin 5-haa xozomduulangyi sonosxon xyrgexii respyyblikiin Aradai Komisaarnarai Soveeduudii, xizaar, moziin Gyisedxexe Komiteeduudii ba myn byxii sovxoozuudta sonosxon xyrgexii sovxoozuudai Arkomaadii, ediee xooloi Arkomaadii ba Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa geze togtoobo.

NAMARAI TARIAA TARILGIIN TYSEB TUXAI

Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis respyyblikiin Aradai Komisaarnarai Soveedai togtool

BMASSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai togtooxoпь:

1. 1937 onoi namarai tarilgiin tysebii kolxoozoi-tariaaşanai seektorte 44000 gektaaraar ba tereenhee MTS-ei kolxoozuudta 4000 gektaarii batalaza, aimaguudta limeer xubaarilxa gebel:

Aimaguud	oroi xamta	Tereenhee MTS-ei kolkoozuudta
1. Alairai	11400	11050
2. Bargazanai	840	200
3. Biçyyrei	450	450
4. Booxonoi	10000	9850
5. Jaruuniin	600	400
6. Zagarain	700	700
7. Kabaanskiin	4500	4200
8. Xiaagtiin	800	800
9. M-Şiberei	700	650
10. Olьxoonoi	750	—
11. Xoito-Baigalai	10	—
12. Selengiin	800	250
13. Tarbagatain	1000	1000
14. Tynxenei	2800	2250
15. Xoriiin	150	100
16. E-Bulgadai	9500	8600
Xamta deere	44000	40000

2. Namarai tariaa tarilgiin tysebii MTS ba kolxoozuudta xyrgexii Gaztarkoom ba aimgyisedkoomuudii ujalgalxa.

3. Tarilgiin tysebii agroteexnikiin johoor taaramzatai bolzorto gyisedxexiin tulada (aavgustiin 25-haa xoişo bişe) yngerhen zilei namarai tariaanai byxii yrehii ba ene zilei urgasiin tyryyşiin soxiltiin yrehii xereglexe.

4. Namarai tarilgiin yrehii golovniaahaa ugaaxii Gaztarkoom, MTS-dai direektornuud na aimagai gazarai tahaguudii erxilegşedii ujalgalaxa.

BMASSR ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe
D. DORZIIJEV.
BMASSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai xeregii erxilegşe I. GOIOVAÇOOV.

BMASSR-ei kolxoozoi-tariaaşanai seektorei 1937 on soo namarai tariaa tarixa tyseb

Aimaguud	1937 on soo tarixa tarilga	1937 on Xamta	1937 on Tereenhee MTS-ei kolxoozuudta
1. Agiin	—	—	—
2. Alairai	11360	11400	11050
3. Bargazanai	470	840	200
4. Bauuntiin	—	—	—
5. Biçyyrei	200	450	450
6. Booxonoi	9480	10000	9850
7. Zediin	—	—	—
8. Jaruuniin	330	600	400
9. Zagarain	200	700	700
10. Zaxaaminai	—	—	—
11. Kabaanskiin	4430	4500	4200
12. Xiaagtiin	600	800	800
13. M-Şiberei	480	700	650
14. Olьxoonoi	690	750	—
15. Xoito-Baigalai	—	10	—
16. Selengiin	120	800	250
17. Tarbagatain	700	1000	1000
18. Tynxenei	2000	2800	2250
19. Ulaan-Onon	—	—	—
20. U-Ydiin zoono	—	—	—
21. Xoriiin	70	150	100
22. E-Bulgadai	9040	9500	8600
Xamta deere	40270	44000	40000

XOITO XITADDAXI BAIDAL

Japoontan xitadai xeden byleg otriaaduudii halgaba

Toxioo, 2. (TASS). „Domei Cysiin" aagenstviin medeesehenei johoor, myneeder japoonai seregei ixesegyyd bolbol 150 seregşedeer byridehen xitadai nege byleg otriaadii Siycziasiaana şadar soxizo halgaad, zuun xyntei nygөөle otriaadiinь Çaolityyna şadar halgaba.

„Domei Cysiin" aagenstviin Tianьcziinei korespondeentiin medeesehenei johoor, japoonai nege otriaad aavgustiin negenei yder „Lanfaan staanca deerexi xitadai kazaarmanuudii sym butasoxioo." Eneentei xamta, japoonai seregyyd bolbol Lanfaanai rajoondo baigaa, 30 xyneer byridehen xitad partizaanguudai otriaadii gedergenь yldehen baina.

Kanьkoyy goorodii boombodoo

Şanxai, 3 (TASS). „Dagynьbao" gazeetiin medeesehenei johoor, ene yjede, japoonguud bolbol Bejpin -Syijuaanai tymer zamai rajoondo seregeer dobtolozo baina. Kanьkoyy goorodii agaarhaa ba arteleerieer buudaa. Aavgustiin 2-oi yglөө gyyr japoonai 8 aeroplaanuud Kanьkoyy goorodii dobtolhon baina. Myn udaanь, xaxad çaas bolood, yşөө 10 aeroplaanuud jireze boombodoo. Tiixe yjedeнь japoonai arteleeri goorodii buudaza baiba.

Tianьcziiniiin rajoondo dailaldahaar

Şanxai, (TASS). Domei Cysiin aagenstviin Tianьcziiniiin korrespondeentiin medeesehenei johoor, Tianьcziiniiin rajoondo japoon ba xitadai seregyydei xoorondo dailaldaan bolzo baina. Tianьcziinьdexi Zyyn ba Centraalьna vokzaalnuudai rajoondo, Looto staanca deere (Tianьcziinьhaa baruun xoiguur) ysed şanga tulaldaanuud boloo. Tyryyşiin tulaldaan 7 çaas şaxuu yrgelzelөө. Xojordoxi tulaldaanai yjede japoonai 20 soldaaduud aluulhan ba şarxatahan, 3 xyn pleende abtahan baina.

Japoonai samoliooduudai boombodolgo

Şanxai, 2. (TASS), Centraalь Nьjuus aagenstviin Tianьcziinei korespondeentiin medeeselei johoor, japoonai komaandovani bolbol aavguustiin negenei yder Tianьcziinei telefoono staanciin xojordoxi ba tabadaxi otdleeninuudii boombodohonoigoo hyyleer, eeriingee byleg agentuuranuudii telefoono staancada elьgeeze, tende baihan byxii aparaaduud ba tyxiөөrelgenyydii şireze abxuulhan baina.

***

Şanxai, 3. (TASS). „Dibaoo" gazeetiin Baodinai korespondeentiin medeesehenei johoor, ysegelder japoonai samolioduud bolbol Baodin goorodii (Xebei proviinciin niislel) daxin boombodoo.

„Sinьvanьbao" gazeetiin nankinai korespondeentiin medeesehenei johoor, japoonai 4 samoliooduud Czinxai ba Tenьgyaanьtynь Tianьcziinьhaa urdaxanuur) gooroduudii, myn Tianьcziinь—Pykoyysei tymer zamii zubşaad boombodoo.

ZURAG DEERE: (Zyyn talahaa) Ispaaniin respyyblikiin gazar tariaalangai miniistr Visentee Yriibe (komuniist) ba oboroonoi miniistr--Indalesioo Prijeeto (socialiist).

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

Gvadalkaarai seektor deere respyyblikiinxin bolbol yimyyleeşenei ataakii soxibo.

Aavgustiin xojoroi hyni yimyyleeşen Madriidii çaashaa ylyyxen sagai xugasaa soo arteleerieer buudaa. Ilangajaa Gran-Via, korteesuudai kvartaal ba Alkaala gudamzanuud jixe gemtee. 5 xyn aluulhan ba 20 xyn şarxatahan baina.

Yimyyleeşenei artileeri aavgustiin 3-nai yder 15-çaasai yjeer Madriidii daxin boombodozo exilee.

Yimyyleeşen bolbol aavgustiin 3-nai yder yyr saiza baixa yjede, hyylei ydernyydte aldahan poziicanuudaa heergenь abxaa oroldozo, Karaban çeelь seektor deere ataaka xehen baina. Respyyblikiinxin urdahaanь byri xysetei ataaka xeze tedeniii gederge soxibo.

Zyyn froont

Respyyblikiinxinei aviaaca bolbol Gvalьdekyeenka rajoondo baigaa yimyyleeşenei batareiji boombodoo.

Xoito froont

Santandeerei seektor deere respyyblikiinxinei arteleeri bolbol Espinaasa ba Zonteeros deere baigaa dariin sklaaduudii tehergehen baina.

Urda froont

Zasagai samoliooduud bolbol aavgustiin 3-nai yder Alxosiraase deere yimyyleeşenei bexizyylgii boombodoo. Gadana, gibraltaar teeşe şiglyyleed tod xogdohon xynde buunuudii boombodohon baina.

Espaanь aagenstviin medeesehenei johoor, Kadiikse deere buulgagdahan, Itaaliin seregyyd xadaa, Teryeeliin froont deere elьgeegdee xa geze magadlagdana.

S. D. Badmiin.

ISPAANIIIN GEROINUUD*)

Xyşeer doriuun munduu
*X*ybyyd Ispaan geroi,
*X*ariiin faşiis daisaniii
*X*axar soxioo buşuu.
Daisan faşiis yimee,
Doriuun xyseer ilaa,
Şangaar barbaan soxiood,
Helmee dalain zagsaa.
Ispaan arad geroi
Haxaai ilaxa daisaraa.

*) Jaruuniin aimagai Gyndiin hurguuliiin huragşa Badmiin zoxioohon şyleghee abtaba.

Tugalaa xoroozo baina

Zakaaminai Sagaan-Morinoi somonoi Staalinai neremzete kolxoozoi yxerei feermiin brigadiir Daşa Gombiin gedeg tugalaingaa ybeşelexede dooktorto oşozo emselyyldeggyi baina. Xarin Şibxan beeji asaraza taxilga xyyleeb geze demiireze baidag baiba.

Ilgeheer baltaraa 10 garan tugalaa yxyylbe. Brigadiir Gombiin xoroto aaşiii medeze baigaad zybşeereze huudag pravleeniii xariit!

Balta.

MANAI JARILDAAN

3. SEXE HUNGUULI XUULIAAR JAAZA XANGAGDAXAB

Soveeduudai depytaadnarai hunguuli bolbol sexe baixa geze Staalin Konstituuca xelene.

Sexe hunguuli geze jyy nerelneb gexede, gyrenei zasagai oorganuudta oroxo xen negen kandidaadai tylee graazdan byriiin sexe duugaa ygedeg—iime zuramii nerelene.

SSSR-ei şine Konstituucii batalan abxahaa urid manai gansal goorodoi ba tosxonoi soveeduud sexe hunguuliii jabuuldag baigaa. Ede soveeduudai depytaaduudii goorod ba tosxonoi azalşan oehediingee hunguuliin suglaan deere sexe hungadag baigaa. Soveeduudai deede şatiin oorganuudai hunguuli azalşanai tyleelegşedeer—soveeduudai xuralai delegaaduudaar jabuulagdadag baina. Goorodoi ba tosxonoi soveeduud oehediingee delegaaduudii soveedoi rajoonoi xuralda hungadag baigaa. Soveeduudai rajoonoi xurai bolbol rajoonoi gyisedxexe komiteedii ba soveeduudai moziin xuralda delegaaduudii hungadag baihan baina. Egeel ene zuramai johoor, zasagai deede oorganuud hungagdadag baigaa. Gyrenei zasagai deede oorgan xadaa Byxexolboonoi Soveeduudai xurai bolxo baigaa eneen deere SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedii hungadag hen.

Hunguuliiin iime sisteeme xadaa, **olon şatiin** geze nerelegdedeg. Hunguuliiin olon şatiin sisteeme bolbol xeden olon dutamaguudtaiş haa, soveed zasagai udaridaxii oorganuudai ba oloniite azalşanai xoorondoxi xaluun barisaaji xangadag baigaa.

Manai orondo socialiis baiguulaltiin ilahan jabadal, goorod ba huurin xojoroi xolbooji ylemze bexizyylhen jabadal, oloniitiin kylьtyyrii ba poliitikan edibxii deeşelyylhen jabadal,—ede bygede xadaa, manai hunguuliiin sisteemi demokratizaacalaxa xeregte goritoixonoor alxasa xexe, olon şatiin hunguuliii sexe hunguuliaar helgexe erxe baidalii bidende olgoo.

SSSR-ei şine Konstituuca bolbol sexe hunguuliii baiguulhan, eneentejee xamta, gyrenei zasagai oorganuudai baiguulamzii xubilgahan baina. Rajoonuudai, mozonuudai, respyyblikenyydei, byxexolboonoi Soveeduudai xural eneenhee xoişo zarlagdaxaa bolioo. SSSR-te gyrenei zasagai deede oorgan xadaa Byxexolboonoi Soveeduudai xural bişe, xarin azalşanai sexe hungahan Jixedeede Soveed bolbo. Myn eneen şingi, xolbooto ba avtonoomiito respyyblikenyydei gyrenei zasagai deede oorganuud xadaa, xolbooto bujuu avtonoomito respyyblikenyydei Jixexeede Soveed bolno. Zasagai niutagai oorganuud azalşanaar sexe hungagdadag baixa.

Hunguuliiin xuuli bolbol Jixe deede Soveeduudai sexe hunguuliii bodoto baidal deerenь begjyylxe jabadalii xangana. Hun gagşa byxen Xolboonoi Soveedta, myn Yndehetenei soveedta oruulagdaxa xen negen kandidaadai tylee sexe duugaa ygexe bainageze xuulidotor xelegdene.

Sexe hunguuli bolbol Soveed zasagai oorganuud ba yrgen olo niite azalşanai xoorondoxi nigta xolbooji xangaza şadana.

Sexe hunguuli bolbol depytaaduudai xydelmeriii hungagşadai kontroolьdozo baixa jabadalii xyngedxene. Staalin Konstituuca (myn eneenei urdaxi Konstituucanuud) soo xelegdehenei johoor, depytaaduud xadaa azalşanai depytaadnarai Soveedai xydelmeri ba oeriingee xydelmeri tuxai hungagşadaigaa urda toosoogoo ygeze baixa ujalgatai. Depytaaduud byxen bolbol xerbee azalşanai dura hanalii gyisedxeze şadaagyi haa, olonxi hungagşadai togtoomziin johoor gederge arsagdaza bolxo baina.

Byrzyaazna gyrenyydte parlaamentnuudai depytaaduud bolbol hungagşadaigaa urda toosoogoo ygedeg ygei, tedeneigee urda xariuusadag ygei baina. Tiimehee, byrzyaazna depytaaduud bolbol hunguuliiin urda xochon naiduulgaar aradii mexeleed, hunguuliiin hyyleer edeen tuxaigaa marta zarxidag baina.

Manai Soveed orondo gyrenei zasagai byxii oorganuudai sexe hunguuliaar hungagdadag bolzo baixada, kapitaliis ulasuudai byri olonxi gyrenyydenь sexe hunguuliiin sisteemehee zailan xolodozo baina. Sexe hunguulinuud bolbol jixenxidee deerehee çinoov niguudii sexe tomiloxo jabadalaar helgegdedeg baina.

Faşiiş oronuudta parlaamentii hungaxa jabadal oroi halgagdaa. Zişeenь, faşiis Germaaniii abaad yzexede, parlaamentiin geşyyd gansaxan Giitle reer tomilogdodog baina.

Byrzyaazna demokratiin yleg delei yşee yldeed baigaa kapitaliis ulasuudta sexe hunguuli bolbol gansal doodopalaatii hungalgada xereglegdedeg baina.

Byxii byrzyaazna gyrenyydte şaxuu parlaament xadaa xojor palaatatai (doodo ba deede) baidag. Doodo palaatanь xadaa oeriingee sostaavai talaar byri demokratiis johonoi baidag baina. Deede palaatada golty leb pomeeşiguud ba jixexen byrzyinerei tyleelegşed orodog.

Fraancada, deede palaatiin (senaatiin) geşyyd azalşanaar bişe, xarin mynicipaalьna Soveedai hungahan, speciaalьna şilegşedeer hungagdadag baina.

Aanglida, deede palaata hungagdadag bişe, xarin koroolioor tomiloldodog baina.

Iime xadaa, byxii kapitaliis gyrenyydte sexe hunguuli bolbol xizaarlagdanxai bujuu helgegdenxei baina. Gansal Soveed orondo bodoto demokratiis, sexe hunguuli jabuulagdana.

DOROFEEJEVAI FOTO
(SOJUUZFOTO)

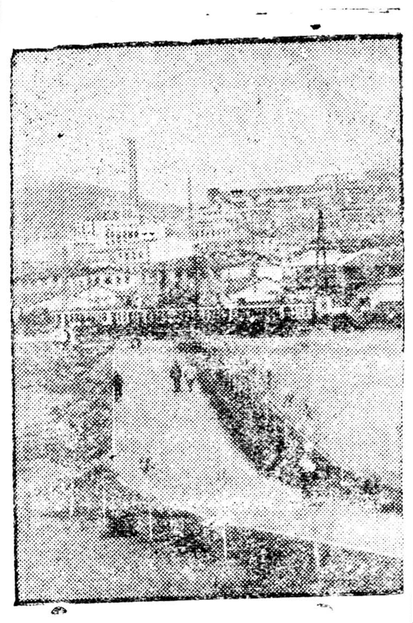

Magnitogoorskiin metalurgiin kombinaad.

ELDEB HONIN

Dyrben exirnyyd

Saxalinai aralai Kataanga huurinai Jaaşiin gegşiinde ene zilei main 27-do 4 exir basagad tyrehen baina.

Ede basagadanь xojor hara soo xyxeneingee hyeer tezeegdeze baigaa. Mynee hynь dutadag bolbo. Basagadai abanь SSSR-ei Elyyrii xamagaalaxa arkomaadta tuhalamza erize xandaba.

SSSR-ei Elyyrii xamagaalaxa Arkomaad xariuu ygexedee Aleksandroovsk-Saxalinai elyyrii xamagaalaxa tahagta telegraama elьgeze, bagaşuudtanь tezeelei tuhalamza xyrgexe ba emşedei xinamza baiguulxii duradxaba.

***

Tosxonuudai istoori

Kaliininai moziin tyryy jabaa kolxoozuud oktiaabriin XX zilde beledxen, oehediingee tosxon huurinuudai istoori zoxiooxo jabadalda orozo, xydee dereevenei urdiin ba odoonoi baidalii xaruulhan jixe viistavka emxidxexe geze baina.

Voolgiin staxaanovtan Selenge goldo

Uhan zamai traansportiin aradai komisariaadai tomilol goor Voolga myrenei paro xoodstviin mexaaniguud—staxaanovtan 4 xyn Selengiin paroxoodstviinxinda tunalamza ygexeer jirebe.

Voolga myrenei paroxoodst vohoo jiregşed bolbol Selengiin paroxoodstva deere bolz baihan byxii dutuu dunda nuudii usadxaxa ba avaarita temesexe xeregte erximee orolsozo baina.

S. P.

Uran zoxioolşodoi ulasxoorondiin asociaaciin xojor dugaar kongreesei delegaaduud busaza jirebe

Aavgustiin 2-oi yder uran zoxioolşodoi asociaaciin xojor dugaar kongreesde bailsahar soveedai delegaaduud V. S. Vişneevski ba I. A. Bartu Pariizhaa Moskvaada busaz jirebe. Kongreesei soveed delegaaduudii uran zoxioolşod kinomatograafiiin xydelmeri şed, tyreinyydenь ba oiriin nyxedyyd Beloryysiiin vokzaa deere ugtaba.

Zaluu inzeneernyydei tabilga

Moskvaagai Bauumanai neremzete mexaaniko-maşiina bai guulaltiin Ulaan tugta instityyd bolbol mynee zil soo 65 inzeneernyydii beledxeze gargaba. Elsenas 245 xyniins negedexi şatiin diplooniudi abaa. Mendeleejevei neremzete Xiimiko-texnologiis instityyd oron ulastaa 495 erxim mergezeltei specialiistnuudii beledxeze gargaba.

Gyrenei ekzaamen ygelge Sverdlovskiin byxe huralsalai gazarnuudaar yngergegdee. Myn Indystriaalьno instityyd 566 inzeneer-xiimigyyd ekonomiistnuud, maşiina baiguulaltiin mexaaniguudii beledxeze gargaba. Xadii şinzelexee Uraalai instityydii 573 xyn dyyrgeze garba.

Staalingraadai mexaniis instityydei 200 şaxuu stydeentner inzeneer nere zerge abba.

Xariuusalgata redaaktor B. VAANÇAGIIN

Gostryydsberkaasiin ypravleeni ba BMASSR-ei goskrediid bolbol 1936 onhoo uragşa gargagdahan gyrene urihalamziin obligaacii.

„Xojordugaar taban zilei dyrbedexi zil“

obligaacaar helgyyleedyi baigaaşadta hanuulxanь: obligaaca helgelge 1937 onoi sentiaabriiin I xyrter yrgelzelxe. Ene bolzor soo helgegdeegyi baihan obligaaca oerliingee sengii geexe ba helgegdexee bolixo baina.

Obligaaca helgelge byxii rajsberkaasanuudaar yngergegdene.

Helgegdexe johotoi gyrenei urihalamziin obligaaciin sberkaasiin xadagalamzada baigaa haanь, tere ezenei oeriimi niuur deere helgegdexe baina. Xerxee obligaaciin ezen oeree oşoxo argagyi baigaa haa, tere xyn sberkaasada medyylge ygeze bolno, tereen deeree jamar viipyskiin (proceenttai gyalduurigyi gy) ba xeden tyxerigei (500 t., 300 t,, 200 t., 100 t g. z.) xadagalamzada baihan obligaacaa helgeze şine urihalamza abxa durtaib gehen medyylelge barixa baina.

Medyylge soogoo todo aadrisaa zaaxa, tereegeerem sberkaasa şine urihalamziinь elьgeexe, ygeiş haa sberkaasiin xadagalamzada orxixo baina.

Obligaaciin ezen bolbol obligaasaa helgexe gehen medyylgeteigee xamta obligaacaa xadagalamzada ygehen gerşelgeje erxebişe elьgeelsexe johotoi, eneen gyigeer sberkaasa obligaacii helgeze ygexegyi.

Gostryysberkaaslin ypravleeni ba BMASSR-ei goskrediit.

Soveed jixe attrakcioonoi gastrolь

CIRK aavdustiin 8-haa yder byri

100 Hurgamal şubuud 100

Sokaarro geze artiistiin

Xytelberi doro naadana.

Myn byxii tryypnyyd xabaadalsana.

3 deşiin 9 çaasta exilne. Kaasa yderei 3 çaashaa neegdene.

OIROO XYRTEŞEGYI BA NANGIN SOSIALIIS ZEERI

Manai Soveed oronoi zasag bolbol „gyrenei azyiledberiiin, kolxoozuudai, koperatiivuudai zeeriiji xaraxa xadagalxa ba niitiin (socialiis) xyrengiiji bexizyylxe tuxai tyyxete togtoolii 1932 onoi aavgustiin 7-oi yder niitelen tolilhoniinь xadaa, araduudai inag voozdь nyxer Staalinai socialiis zeeri bolbol nangin ba oiroo xyrteşegyi gehen zaabariii bejelyylhen xereg bolno. Ene togtooloi niitelegden tolilogdohoor 5 zil bolhonoi tyyxete yder ysegelder gyiseldebe.

Tiin, soveed aradai Staalin Konstituuca xadaa,—„SSSR-ei ekonoomikiin yndehe huuri bolbol azaxuin kapitaliis sisteemii usadxaza, yiledberiiin zebseg ba xeregselii ezemdexe engei ymsii xalan boliuulza, xyniii xynei mylzexe jabadalii usadxahanai aşaar batazahan, yiledberiiin zebseg ba xeregselii ezemdexe socialiis ymse ba azaxuin socialiis sisteeme myn“,—gehen baina. Ene bolbol komuniis paarti ba aguu jixe Staalinai xytelberider soveed oronoi 170 miiloon azalşan aradai tuilan şagahan jixe gabijaa myn. Yledberiiin zebseg ba xeregselii ezemdehen socialiis ymse ba socialiizm bolbol manai gyrenei ekonoomikiin (azaxuin) yndehe huuri bolzo şadaa.

Gebeş, xoorondoo jixexen ilgaatai xojor janziin socialiis ymsenyyd baixa jym. Zişeelbel, faabrikanuud bolbol tus faabrigta xydelze baihan xydelmerişedte imagta xabaadaxa bişe, xarin byxii gyrende xabaadaxa baina, tiixedenь kolxoozoi azaxui bolbol tus kolxoozdoo imagta xabaadaxa baina. Zygeer, edenei alinş xadaa niitiin (socialiis) ymse bolno. Tiime tula edenei alindanş gar xyrxe, gemteexe, xoro xyrgexe, yrixe, harniuulxa jabadalnuud bolbol aavgustiin 7-oi tyyxete togtooloor xatuudaa xeheegdeze baihan ba odooş soveedai yndehen xuuliaar şangadaa xeheegdedeg baina.

Gebeş, xynei mederelde ba ekonoomikada şingehen kapitaliismiin ylegdelnyyd bolbol yşee xysed usadxagdaadyi baihan deerehee, socialiis ymsede gar xyrxe, hyidxexe, gemteexe uşarnuud gansa bişe yzegdere. Baha aradai daisad bolbol socialiis baiguulaltiin yndehe huuri bolxo nangin oiroo xyrteşegyi socialiis ymsede xoro xyrgeze, socialiis gyrenei şadal xysii buuruulxii oroldozo, niuusa daldaar eldeb muuxai xoroto hyidxelei xydelmeri xeze baihaniinь eliryylegden, proletaariin diktatuuriin xatuu xuuliaar xaira gamgyi xeheegdedeg baina.

Manai gazeetada, socialiis ymsede xaira gamgyi xyrdeg, yrideg, gemteedeg, xorolodog uşarnuudii eliryylen xydelmerişen-xydee korespondeentnuud bişedeg baina. Zişeelxede, Ulaan-Ononoi aimagai Alxaniin somonoi „Bolьşeviig“ kolxoozoi tyryylegşe Ajuuşiin ba hytovaarai feermii daagşa Cerenei gegşedei kolxoozoigoo malda ezen bişeer xandadag deerehee mynee zilei xedexen hara soo 20 garan tolgoi maliinь xorohon baixahaa gadana, zunai tyleg xaluun dunduur tyryylegşe Ajuuşiin 3 yxeree alaza xudaldaxa geze jabahaar byxii mixiinь yzeeze xajahan baina. Baha Zakaaminai aimagai Sagaan-Morinoi somonoi Staalinai neremzete kolxoozoi yxerei feermiin brigadiir Daşa Gombiin gegse tugalnuudaingaa ybeşelxede malai emşende argaluulangyi, xarin bee udaga uriza asaraad „zahal“ xyyldeg baiba. Tiin 10 garan tugalaa xoroohon baixa jym. Tereenhee gadana, Biçyyrei aimagai Zaganai selьpoogoi Bodonguudai magaziinai naimaaşan Badmazab Badmiin gegşe nege hariin torşo soo 5 mingan tyxerigei koperaaciin zeeri yrihen baina.

Ede byxii faaktnuud deerehee baisaaxada, narin nangin ba oiroo xyrteşegyi socialiis ymsii zarim gazarta hyidxexe jabadal mynee xyrter yrgelzelheer baidagiinь eli. Gebeş, manai Buriaad-Mongoloi respyyblikiin xuuli saxixa alban zurgaanuud bolbol ede byxii jabadalnuudtai eris temeseze, gemtende johotoi xatuu xemzee abza şadadaggyi baina.

Tiime tula aguu jixe Staalin Konstituuciin yndeheer socialiis ymsii saxixa jabadalii narinaar bejelyylxe xeregte partiijna, soveedai organizaacanuud ba ilangajaa xuli saxixa gazarnuudhaa nen tyryylen erigdene.

Nangin ba oiroo xyrteşegyi socialiis zeeride gar xyregşed bolbol jamarş xaira gamgyi proletaariin diktatuuriin xatuu xuuliaar xeheegdexe johotoi.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, зам. отдела—7-55, промотдела— 5-07

Nээмэr gargagşa N. Ceveenov. Verstaalagşad: D. Baldaanov, C Dambaajev. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadai tipografi Ypolglavliit 850.